

PLASZCZYZNY WSPÓŁPRACY BIBLIOTEKI POLITECHNIKI OPOLSKIEJ ZE ŚRODOWISKIEM AKADEMICKIM UCZELNI

Wstęp

Rozwój nowoczesnych technologii i co za tym idzie przemiany w przestrzeni informatycznej i informacyjnej pociągnęły za sobą wiele zmian w funkcjonowaniu zarówno jednostek naukowych, jak i bibliotek. Obie instytucje musiały w tej nowej rzeczywistości odnaleźć swoje miejsce i niejednokrotnie zmienić sposób funkcjonowania. Podstawowym zadaniem uczelni jest prowadzenie i upowszechnianie działalności naukowej oraz dydaktycznej. Podstawowym zadaniem biblioteki uczelnianej jest natomiast służenie jej pomocą w zaspokojeniu potrzeb informacyjnych, zapewnienie jak najlepszego dostępu do wyników badań światowej nauki, tak aby ta realizowała swoje cele jak najefektywniej (Jeszke, Pujanek, Tomaszczak, 2016, s. 128-139). Biblioteki tworzą wiele płaszczyzn współpracy z uczelnią, reagując na nowe potrzeby nauki i wychodząc im naprzeciw. Aby działania te przyniosły pożądany efekt i przekładały się na jakość wyników pracy naukowej oraz efekty kształcenia studentów, biblioteka podejmuje działania umożliwiające zapewnienie optymalnych warunków pracy intelektualnej, organizując warsztat pracy zarówno dla środowiska naukowo-dydaktycznego, jak i dla studentów, jednocześnie stale podnosi kompetencje swoich pracowników.

Celem niniejszej publikacji jest zaprezentowanie współpracy Biblioteki Politechniki Opolskiej z władzami uczelni oraz społecznością akademicką w zakresie działalności dydaktycznej, naukowej, usługowej oraz kulturalnej. W pracy zastosowano metodę analizy dostępnych dokumentów źródłowych o Bibliotece, w tym Statutu Politechniki Opolskiej (PO) oraz Regu-

¹ Politechnika Opolska, Wydział Ekonomii i Zarządzania.

² Biblioteka Politechniki Opolskiej.

laminu Organizacyjnego Biblioteki, a także corocznych sprawozdań z jej działalności. Podstawę do teoretycznych rozważań stanowiły publikacje wykazane w bibliografii. Część wniosków zaprezentowanych w pracy (przy zachowaniu maksymalnej obiektywności) jest wynikiem obserwacji i praktyki zawodowej współautorki, będącej pracownikiem Biblioteki.

Biblioteka Politechniki Opolskiej

Biblioteka Politechniki Opolskiej jest największą na Opolszczyźnie biblioteką posiadającą zbiory naukowe o profilu technicznym. W skali regionu jest to jedyny księgozbiór o takim zasięgu tematycznym, posiada unikatowe zbiory specjalne (normy, patenty, aprobaty techniczne), a w skali kraju niektóre książki naukowe i czasopisma techniczne polskie i zagraniczne. Zbiory są zgodne z kierunkami kształcenia i badaniami naukowymi realizowanymi w Uczelni i dotyczą: budownictwa, architektury, inżynierii lądowej, materiałów budowlanych, źródeł energii, elektroenergetyki, elektrowni, maszyn elektrycznych, przetwarzania i przesyłania energii elektrycznej, metrologii przemysłowej, techniki elektrochemicznej, elektroniki, informatyki, automatyki, robotyki, automatyzacji i sterowania procesami przemysłowymi, cybernetyki technicznej, diagnostyki technicznej, telekomunikacji, światłowodów, inżynierii materiałowej, logistyki, technologii żywności, żywienia człowieka, mechaniki i budowy maszyn, urządzeń przemysłu spożywczego, samochodów i ciągników, ochrony środowiska, zarządzania i marketingu, socjologii, psychologii, pedagogiki, filozofii przyrody, prawa, ekonomii, marketingu, europeistyki, matematyki, fizyki, chemii, turystyki, medycyny, wychowania fizycznego i fizjoterapii³.

Strukturę organizacyjną Biblioteki Politechniki Opolskiej tworzą: Oddział Udostępniania Zbiorów, w skład którego wchodzi wypożyczalnia, czytelnia i magazyn, Oddział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, Oddział Informacji Naukowej i Promocji, Sekcja Technologii Informatycznych i e-Biblioteki oraz Zespół Bibliotek Specjalistycznych, w skład którego wchodzi cztery biblioteki wydziałowe.

Struktura zatrudnienia w Bibliotece kształtuje się następująco: asystent biblioteczny (wcześniej kustosz dyplomowany) – 2 osoby, kustosz – 13 osób, bibliotekarz – 7 osób, młodszy bibliotekarz – 5 osób, informatyk – 1 osoba, introligator – 1 osoba. Większość personelu bibliotecznego stanowią osoby z wykształceniem wyższym kierunkowym oraz dużym doświadczeniem zawodowym.

Z czyteln i bibliotek wydziałowych może korzystać każdy zainteresowany. Wypożyczać na zewnątrz oraz korzystać z usług wypożyczalni mię-

³ W strukturze uczelni działa 7 wydziałów: Budownictwa i Architektury, Mechaniczny, Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki, Inżynierii Produkcji i Logistyki, Ekonomii i Zarządzania, Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii, Inżynierii Systemów Technicznych.

dzybibliotecznej mogą zapisani do biblioteki pracownicy PO, studenci, a także mieszkańcy Opola po wpłaceniu zwrotnej kaucji zgodnie z obowiązującym cennikiem.

Zbiory są gromadzone zgodnie z realizowanymi kierunkami kształcenia i w 2018 r. liczyły 479.990 vol., w tym zbiorów specjalnych 252.635 vol., książek 191.906 vol.; czasopism 35.449 vol. W tym samym roku z usług wypożyczalni skorzystało 9.654 użytkowników, a z czytelni 54.755 użytkowników. W czytelniach udostępniono 249.364 vol. książek, czasopism i zbiorów specjalnych⁴.

W Bibliotece funkcjonuje system biblioteczny SOWA obsługujący następujące moduły: akcesji oraz opracowania książek i czasopism, kontroli księgozbioru, informacyjno-wyszukiwawczy, udostępniania zbiorów, zamawiania zbiorów poprzez OPAC i Internet, prolongaty wypożyczeń, powiadamiania o zbliżającym się terminie zwrotu oraz statystyk bibliotecznych. System pozwala na pobieranie opisów bibliograficznych z Biblioteki Narodowej, Biblioteki Kongresu USA itp. System biblioteczny jest wspomagany przez licencjonowany dostęp do listy publikacji Publication Finder i narzędzia linkującego Full Text Finder.

Na terenie Biblioteki użytkownicy mają dostęp do sieci Wi-Fi, a zbiory elektroniczne dla użytkowników spoza sieci są udostępniane poprzez serwer proxy.

Użytkownikom udostępnia się następujące zasoby elektroniczne:

- katalog biblioteczny, który zawiera blisko 93.000 pełnych opisów bibliograficznych książek, czasopism i zbiorów specjalnych;
- bazy katalogowe: Bank Prac Dyplomowych Doktorskich i Habilitacyjnych obronionych na Politechnice Opolskiej, Bazę Wiedzy Politechniki Opolskiej dokumentującą publikacje pracowników PO (WSI) od 1966 r., kartoteki zagadnieniowe przeszukiwane wspólnie z katalogiem bibliotecznym: *Organizacja, zarządzanie i marketing, Unia Europejska, Niekonwencjonalne źródła energii, Architektura i budownictwo, Kultura fizyczna, Transport, spedycja, logistyka*;
- Cyfrową Wypożyczalnię Publikacji Naukowych ACADEMICA;
- bazy współtworzone z innymi bibliotekami: BAZTECH – dokumentująca artykuły z polskich naukowych czasopism technicznych, Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa DBC – zawierająca ponad 300 pełnotekstowych publikacji naukowych wydanych przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Opolskiej);
- bazy światowe udostępniane w sieci lokalnej Politechniki Opolskiej w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz polskie, licencjonowane: IBUK i NASBI.

Pracownicy Biblioteki uczestniczą aktywnie w działalności naukowej Uczelni, biorąc udział w ogólnopolskich konferencjach naukowych czy

⁴ Na podstawie rocznych sprawozdań Biblioteki Politechniki Opolskiej.

seminariach, podczas których bibliotekarze wygłaszają referaty, publikują artykuły w czasopismach naukowych, a także rozdziały w monografiach oraz monografie⁵.

W obszarze działań naukowych Biblioteka zorganizowała dotąd wspólnie z Wydziałem Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej kilka edycji konferencji naukowej pt. *Społeczeństwo internautów a kultura globalna* oraz we współpracy z Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Opolskiego dwie edycje ogólnopolskiej konferencji naukowej pt. *Informacja – dobro publiczne czy prywatne*. Pokłosiem tych wydarzeń są monografie naukowe, w których bibliotekarze są autorami rozdziałów lub redaktorami naukowymi pokonferencyjnych wydawnictw.

Współpraca z władzami uczelni

Biblioteka Politechniki Opolskiej w ramach współdziałania z władzami realizuje politykę gromadzenia zbiorów, doposażenia biblioteki, remonty oraz politykę kadrową.

W zakresie gromadzenia zbiorów w gestii władz dziekańskich leży finansowanie zakupu czasopism i książek zagranicznych ze środków wydziałów oraz współfinansowanie baz danych.

Doposażenie Biblioteki to przede wszystkim zakup potrzebnego sprzętu: komputerów, drukarek, skanerów i oprogramowania komputerowego. Przy ich zakupie Bibliotekę wspomaga również Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych. W zakresie remontów władze współfinansują takie działania, jak: modernizacja pomieszczeń bibliotecznych, wymiana oświetlenia czy remont sanitariatów.

Dobra współpraca z władzami umożliwia prowadzenie efektywnej polityki kadrowej. Zgoda na tworzenie nowych stanowisk pracy, modernizację istniejącej struktury oraz dofinansowanie kształcenia (studia podyplomowe, kursy, szkolenia) pozwala na zorganizowanie wykwalifikowanego zespołu pracowników oraz profesjonalnego warsztatu pracy.

W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na znaczenie współpracy biblioteki z Radą Biblioteczną jako organem nadzorującym i opiniującym funkcjonowanie placówki, w szczególności w zakresie polityki personalnej (obsadzania stanowisk kierowniczych), jak i gromadzenia zbiorów (pozytywne opiniowanie decyzji o zakupie nowych baz danych)⁶.

⁵ Por. Baza Wiedzy Politechniki Opolskiej. Biblioteka Główna <https://omega.bg.po.edu.pl/index.seam> [dostęp: 16 sierpnia 2019].

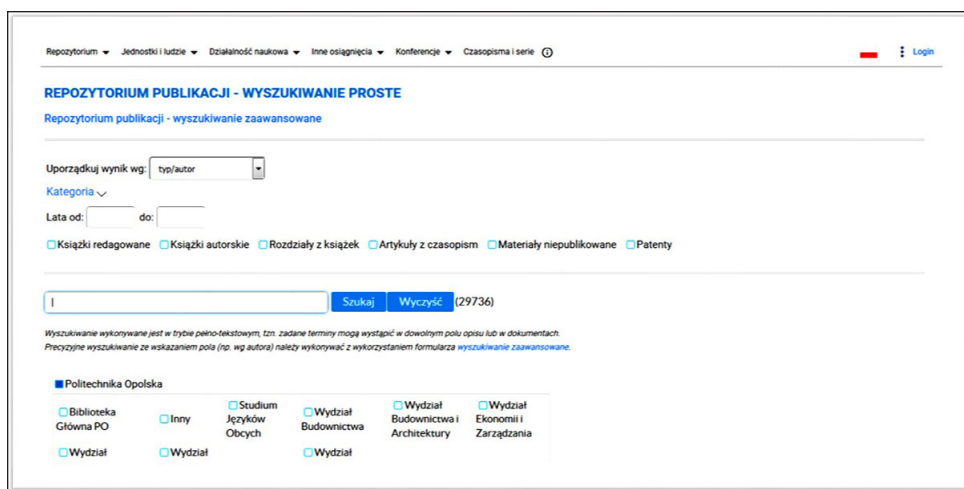
⁶ W skład Rady wchodzi: członek senatu posiadający co najmniej stopień doktora habilitowanego jako przewodniczący, zaproponowany przez rektora i zaopiniowany przez senat; dyrektor Biblioteki, jako zastępcą przewodniczącego; zastępcą dyrektora Biblioteki; po jednym przedstawicielu z: wydziałów – nauczyciele akademicy zaproponowani przez dziekanów i zaakceptowani przez rady wydziałów, przedstawiciel Studium Języków Obcych – nauczyciel

Współpraca z pracownikami

Kolejna płaszczyzna współpracy przebiega na linii biblioteka – kadra naukowa uczelni. W sferze dydaktyki pracownicy mają wpływ na dobór księgozbioru poprzez, np. zgłaszanie propozycji tytułów książek i czasopism do zakupu, w tym składania propozycji pocztą elektroniczną bezpośrednio ze strony www biblioteki. Bibliotekarze reagują również w momencie powstawania nowych kierunków kształcenia i intensywnie poszukują oraz uzupełniają zbiory biblioteczne o niezbędne pozycje.

Pracownicy poszerzają zasoby biblioteczne, przekazując do biblioteki materiały konferencyjne oraz autorskie egzemplarze własnych publikacji, kształtują również elektroniczne źródła informacji, wyrażając zgodę na umieszczanie własnych publikacji w zasobach biblioteki cyfrowej (w przypadku Politechniki Opolskiej jest to Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa)⁷.

Owocem współpracy środowiska naukowego z biblioteką jest tworzenie Bazy Wiedzy Politechniki Opolskiej dokumentującej dorobek tej grupy pracowników (il. 1).

Il. 1. Baza Wiedzy Politechniki Opolskiej. Źródło: <https://omega.bg.po.edu.pl/index.seam>

akademicki zaproponowany przez kierownika SJO, samorządu studenckiego – student delegowany przez samorząd, samorządu doktorantów – doktorant delegowany przez samorząd; dwóch przedstawicieli Biblioteki wybranych przez jej pracowników.

⁷ Por. Dolnośląska Biblioteka Cyfrowa. Kolekcja PO <https://www.dbc.wroc.pl/dlibra/collectiondescription/155> [dostęp: 16 sierpnia 2019].

Baza jest tworzona od 1976 r., początkowo w postaci tradycyjnej papierowej kartoteki, od 1992 r. jako kartoteka komputerowa, a od 2000 r. jest dostępna w Internecie. Jednostką odpowiedzialną za jej prawidłowe funkcjonowanie jest Oddział Informacji Naukowej i Promocji. Na pracownikach oddziału spoczywa obowiązek kontaktów z autorami, udzielanie wszelkich informacji na temat dokumentacji i parametryzacji, przyjmowanie publikacji autorskich, na podstawie których są sporządzane opisy bibliograficzne oraz sprawdzanie kompletności danych i stała melioracja bazy. Baza Wiedzy PO pozwala na generowanie różnych raportów dla pracowników za wybrany okres ich działalności naukowej, w tym: raporty ogólne (autorzy, publikacje, publikacje z *impact factor* (IF), publikacje z listy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW), współpraca z zagranicą), cytowania zaimportowane z Web of Science i Scopus, punktacja czasopism z list MNiSW. Umożliwia również pozyskanie danych zarówno dla całej uczelni, konkretnej jednostki, jak i dla indywidualnego autora. Baza daje naukowcom możliwość samodzielnego generowania tych raportów, jednakże w razie potrzeby mogą zgłosić się do dowolnego bibliotekarza, od którego dostaną gotowy raport oraz wskazówki dotyczące korzystania z bazy. Ubocznym i pozytywnym efektem obowiązku dostarczania publikacji do biblioteki było zacieśnienie współpracy kadry naukowej z biblioteką. Biblioteka, poszerzając współpracę z uczelnią, przyjęła na siebie również obowiązek przysyłania danych o publikacjach do Modułu Sprawozdawczego Polskiej Bibliografii Naukowej (Pietrzyk-Leonowicz, 2017, s. 19-34). Wiązało się to z koniecznością uzyskania nowych, bardziej szczegółowych danych oraz uzupełnienia o te dane wprowadzonych już publikacji.

Wspierając uczelnię, bibliotekarze wykonują różnorakie analizy naukometryczne i bibliometryczne. Corocznie przeprowadzają również analizę cytowań dla wszystkich pracowników naukowych uczelni, wspomagając tym samym proces oceny parametrycznej jednostek.

Współpraca ze studentami

Ścisła współpraca ze społecznością studentów przekłada się na zadowolenie użytkowników z oferty biblioteki i chętnie korzystanie z jej usług. Studenci mają wpływ na dobór księgozbioru dzięki możliwości zgłaszania zarówno tradycyjnie, jak i on-line, propozycji zakupu i chętnie z tej możliwości korzystają.

Pracownicy Biblioteki systematycznie zapraszają do współpracy zarówno pracowników, jak i studentów nie tylko w zakresie wspomnianej już wcześniej polityki gromadzenia, ale również testowania baz danych i nowych rozwiązań bibliotecznych. Wyrażone opinie pozwalają na ocenę przydatności danego źródła informacji czy wdrażanego udogodnienia.

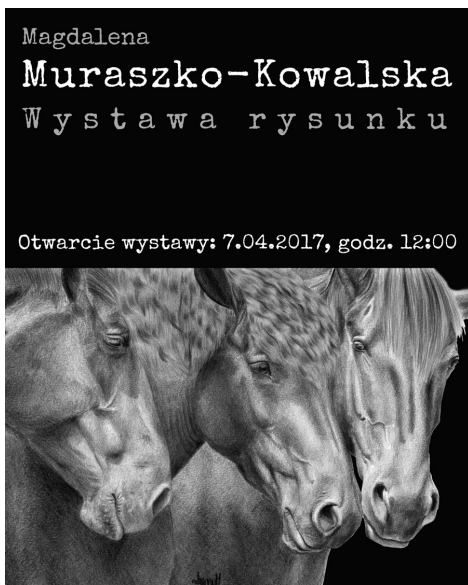
Dzięki systematycznemu przeprowadzaniu od 1998 r. anonimowych badań ankietowych, użytkownicy mogą wypowiedzieć się na temat oceny

księgozbioru, usług bibliotecznych, pracy bibliotekarzy, godzin otwarcia, przydatności przysposobienia bibliotecznego, niedogodności w korzystaniu z Biblioteki oraz mogą przedstawić propozycje zmian. Kierownictwo jednostki zapoznając się z opiniami użytkowników, może szybko reagować na zgłaszane uwagi i postulaty dotyczące jakości usług, poziomu obsługi czy zaplecza technicznego. Badania ankietowe umożliwiają bliższe poznanie użytkowników, zapoznanie się z oceną pracy bibliotekarzy, potwierdzają celowość i słuszność wyborów części działań, pozwalają na szybkie korygowanie niegodności i wytyczają kierunki pracy w przyszłości. Sugestie ankietowanych użytkowników są ważnymi argumentami w rozmowach z władzami uczelni na temat konieczności zwiększenia liczby etatów bibliotecznych, przyznawania większych środków na zakup zbiorów, modernizację sprzętu komputerowego oraz zwiększenia powierzchni bibliotecznych. Choć wszelkie dane statystyczne należy traktować z pewnym dystansem, to ogólnie Biblioteka, usługi biblioteczne i jej pracownicy otrzymali na przestrzeni ostatnich lat od respondentów ocenę bardzo dobrą, co sugeruje, że realizowane działania trafiają w potrzeby użytkowników.

Użytkownikom udostępnia się możliwie jak najszerszy wachlarz zasobów bibliotecznych. W bibliotekach wydziałowych oraz w czytelni księgozbiór udostępniany jest na zasadzie wolnego dostępu. Od kilku lat czytelnicy mają możliwość krótkoterminowych wypożyczeń zewnętrznych. Wypożyczenia długoterminowe obsługuje wypożyczalnia. Z materiałów elektronicznych można w pełni korzystać w dowolnym miejscu uczelni. Korzystanie z nich poza siecią uczelnianą możliwe jest przez serwer proxy i wymaga konfiguracji przeglądarki. Podstawowe informacje dotyczące tego, jak korzystać z zasobów zamieszczone są na stronie [www.biblioteki](#) w zakładce Użytkownik, jednakże najważniejszym i najpełniejszym źródłem informacji jest bibliotekarz. Stała gotowość do pomocy i udzielania pełnej informacji owocuje tym, że czytelnik chętnie wraca do Biblioteki.

Jedną z form współpracy ze społecznością akademicką jest dydaktyka, ukierunkowana na szerzenie wiedzy na temat zasobów nauki i umiejętnego z nich korzystania (Marciniak, 2016, s. 85-99). Biblioteka Politechniki Opolskiej aktywnie włącza się w proces dydaktyczny uczelni. Dla studiów pierwszego stopnia jest realizowane przysposobienie biblioteczne w wymiarze jednej godziny w semestrze, kończące się uzyskaniem zaliczenia bez oceny. Zajęcia kończą się pytaniami kontrolnymi lub testem zaliczeniowym na platformie e-learningowej, co pozwala zweryfikować, w jakim stopniu student potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę oraz na jakie zagadnienia zwrócić większą uwagę podczas kolejnych szkoleń.

Poza regularnymi zajęciami dla studentów pierwszego roku z zakresu wiedzy o zasobach i usługach Biblioteki prowadzone są również prezentacje produktów licencjonowanych (narzędzia wyszukiwawcze) dla pracowników naukowych oraz specjalistyczne, dedykowane szkolenia z zasobów elek-

POLITECHNIKA
OPOLSKA

Biblioteka Politechniki Opolskiej
ul. gen. K. Sosnkowskiego 31,
45-272 Opole

II. 2-5. Przykłady wystaw organizowanych w Bibliotece. Źródło: Archiwum Biblioteki Politechniki Opolskiej

tronicznych dla doktorantów. Od kilku lat pracownicy Biblioteki prowadzą również szkolenia dla uczniów szkół średnich z zakresu prawa autorskiego. Informacje o potrzebach edukacyjnych użytkowników pozyskiwane są podczas bezpośrednich kontaktów z czytelnikiem i tu również następuje wstępna weryfikacja przydatności takich szkoleń. Zasadność prowadzenia tych zajęć potwierdza obserwowany wzrost świadomości użytkowników na temat oferty Biblioteki oraz wzrost umiejętności poruszania się w ogólnej przestrzeni biblioteki – fizycznej i wirtualnej. Ta działalność wymusza nieustanne kształcenie kadry bibliotecznej. Jest to niezbędne, aby przekazywana wiedza była zawsze aktualna, dobrana zgodnie z jej przydatnością.

Biblioteka „trzecim miejscem”

Społeczność akademicka, oprócz oczywistego zainteresowania nauką, posiada potrzeby kulturalne, które biblioteka powinna w miarę możliwości zaspokajać. Stąd pomysł na utworzenie w Bibliotece Politechniki Opolskiej minigalerii Galimatias, której celem jest przekaz treści edukacyjno-rozrywkowych oraz kulturalno-estetycznych. Tematyka i rodzaj wystaw tworzą szeroki wachlarz: są to wystawy posterowe, najczęściej jubileuszowe, tworzone przez bibliotekarzy, ekspozycje fotografii, prac dziecięcych oraz wystawy malarskie. Działalność minigalerii zainaugurowała 26 kwietnia 2011 r. prezentacja posterowa pt. *Jan Paweł II w naszej pamięci*. W Galimatiasie wystawiają swoje prace studenci i pracownicy Politechniki Opolskiej, a także jej sympatycy oraz zaprzyjaźnieni artyści. Pierwszą ekspozycję prac malarskich można było podziwiać podczas Opolskich Spotkań z Historią i Kulturą Kresów. Zorganizowano wówczas wystawę obrazów Józefa Lewczaka pt. *Uroki Lwowa*, której wernisaż miał miejsce 29 października 2013 r. oraz *Pamiętnik wileński* autorstwa Mileny J. Kalczyńskiej. Podczas kolejnych wystaw swoje prace malarskie prezentowali m.in.: Jolanta Hęciak-Morzyk, Magdalena Muraszko-Kowalska, Helga Radochońska, Monika Ratajczak, (il. 2-5).

Bibliotekarze biorą również czynny udział w wielu inicjatywach mających na celu promocję Biblioteki w społeczności regionu:

- współpracują z lokalnymi mediami w ramach tworzenia odpowiedniego wizerunku Biblioteki w środowisku,
- umożliwiają zwiedzanie Biblioteki oraz organizują konkursy plastyczne w ramach cyklu wykładów Dziecięcej Politechniki Opolskiej,
- realizują wystawy tematyczne oraz konkursy dla dzieci podczas opolskich festiwali nauki,
- organizują spotkania autorskie i promocje książek.

Dużą popularnością wśród dzieci i młodzieży cieszy się Dziecięca Politechnika Opolska oraz opolskie festiwale nauki. Zaproponowane tej grupie odbiorców inicjatywy odbywają się cyklicznie i przyciągają coraz większe

grono odbiorców. Pierwszy Opolski Festiwal Nauki odbył się w 2003 r. Od tamtej pory, co roku, Biblioteka prezentuje wystawy tematyczne na posterach oraz organizuje konkursy dla dzieci i młodzieży (il. 6).

II. 6. Plakat konkursowy w ramach Dziecięcej Politechniki Opolskiej

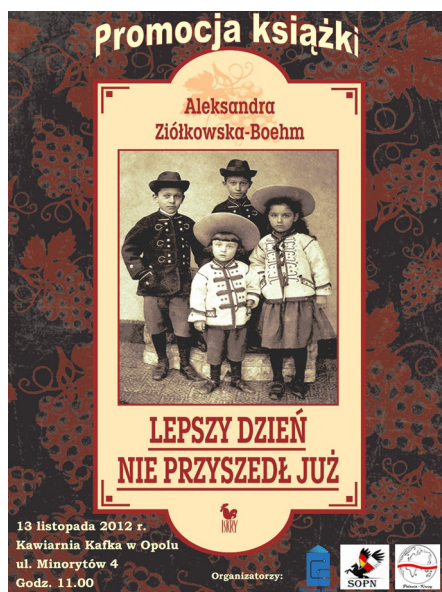
W 2008 r. na Uczelni rozpoczęła działalność Dziecięca Politechnika Opolska. Dzieci w wieku 9-12 lat mogą podczas zajęć z wykładowcami pogłębiać swoją pasję poznawania świata (il. 7).

Aby wzbudzić zainteresowanie swoją działalnością, Biblioteka pokazuje młodym czytelnikom różne formy księgozbioru oraz nośników informacji oraz każdego roku organizuje konkursy plastyczne o różnorodnej tematyce, np.: *Zakładka przyjacielem książki*; *Tytuł mojej ulubionej książki zaklęty w rysunku*; *Bibliotekarz w krzywym zwierciadle, czyli jak Cię widzą tak Cię malują*; *Biblioteka czeka na każdego człowieka czyli stwórz rymowanąkę o bibliotece*.

Zainteresowaniem starszej grupy odbiorców cieszą się spotkania autorskie i promocje książek. Pierwsze takie wydarzenie odbyło się w opolskiej kawiarni Kafka 13 listopada 2012 r. Było to spotkanie z dr Aleksandrą Ziółkowską-Boehm i promocja jej książki *Lepszy dzień nie przyszedł już* (il. 8).

II. 7. Stoisko Biblioteki podczas Opolskiego Festiwalu Nauki. Źródło: Archiwum Biblioteki Politechniki Opolskiej

II. 8. Plakat promujący spotkanie autorskie z Aleksandrą Ziółkowską-Boehm. Źródło: Archiwum Biblioteki Politechniki Opolskiej

Kolejne spotkania autorskie organizowane w czytelni i bibliotekach wydziałowych związane były z promocją książek lub prezentacją szerszego spektrum publikacji zaproszonych gości:

- *Czerwona woda* Mariusza Bylińskiego,
- *Wczoraj i dziś. Polacy na Kresach* Janusza Palucha,
- *Rubinowa broszka* Andrzeja Skibniewskiego,
- *Z Kresów do Opola. Kresowe wspomnienia pracowników opolskiej uczelni technicznej* pod redakcją Elżbiety Czerwińskiej i Anny Jańdziak przy współpracy Marii Kalczyńskiej,
- *Wielokulturowość w relacjach polsko-niemieckich* pod redakcją Marii Kalczyńskiej przy współpracy Zygryda Smolki,
- *(Nie) poszła za Niemca* Piotra Roguskiego,
- *Moc wyobraźni, magia uczuć* Jovanki Tomaszewskiej i Wojciecha Kołyszko,
- *Storytelling w literaturze i filmie* Jacka Kaszewskiego,
- *Malują, rysują, rzeźbią konie* Piotra Dzieciołowskiego.

Biblioteka bierze również aktywny udział w organizacji gier dedykowanych młodym mieszkańcom Opolszczyzny, w tym: gry ekonomicznej *Chłopska Szkoła Biznesu*, planszowej gry ekonomicznej *Oil city* oraz gry miejskiej *Twister* - edycje 2017, 2018, 2019. Dysponuje również kolekcją gier planszowych udostępnianych wszystkim zainteresowanym w bibliotecznej „laptopowni”.

Tym samym Biblioteka Politechniki Opolskiej tworzy od lat „miejsce spotkań”, gdzie może gromadzić się nie tylko społeczność akademicka, ale również mieszkańcy Opolszczyzny. Placówka stara się wzbogacać ofertę kulturalną, dedykować ją szerokiemu i zróżnicowanemu gronu odbiorców, tak aby była miejscem odwiedzanym chętnie nie tylko w celach naukowych, ale również, aby można było w niej odpocząć, zrelaksować się, pograć w szachy czy porozmawiać z przyjaciółmi i znajomymi.

Podsumowanie

Owocna współpraca pomiędzy biblioteką a władzami, pracownikami i studentami jest podstawą właściwego funkcjonowania placówki w strukturze uczelni. Biblioteka uczelniana jako jednostka usługowa musi wiedzieć, czego wymagają od niej władze i czego oczekują użytkownicy.

Chcąc sprostać oczekiwaniom swoich użytkowników, musi także współpracować ze wszystkimi jednostkami organizacyjnymi macierzystej uczelni. Współpraca ta musi realizować się na różnych płaszczyznach: w doborze księgozbioru, jego współfinansowaniu przez wydziały, instytuty czy katedry, wspomaganie przez bibliotekę starań o nowe kierunki i specjalności poprzez odpowiedni dobór źródeł informacji (książki, czasopisma oraz pełnotekstowe, abstraktowe i bibliograficzne bazy danych). Współpraca musi

również obejmować odpowiednie wyposażenie bibliotek wydziałowych. Partrycypowanie wydziałów w modernizacji tych placówek przyczynia się do stworzenia lepszych warunków pracy dla studentów i pracowników tych wydziałów.

Należy pamiętać, że działania podejmowane przez bibliotekę muszą służyć nie tylko zainteresowaniom naukowym czytelników, ale również ich oczekiwaniom kulturalnym. Ciągły monitoring potrzeb odbiorców usług bibliotecznych jest podstawą pozytywnego wizerunku wśród użytkowników.

Bibliografia

- Hudzik, K. (2018). Biblioteka akademicka i nauka w procesie transformacji cyfrowej: próba diagnozy. *Biblioteka*, 22, 143-155. DOI: 10.14746/b.2018.22.8
- Jeszek, L., Pujanek, I., Tomaszczak, R. (2016). Formy kształcenia i transferu wiedzy realizowane przez pracowników biblioteki Politechniki Poznańskiej – stan obecny i perspektywy. W: S. Skórka, M. Rogoż, E. Piotrowska (red.), *Bibliotekarz 2.0. Nowe technologie. Nowe wyzwania* (s. 128–139). Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Karwasińska, E., Kozak, H. (2011). Ask a librarian–serwis Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. *Biuletyn EBIB*, 1(119). Pobrane 22 października 2019, z http://www.ebib.pl/2011/119/a.php?karwasinska_kozak
- Marciniak, A. (2016). Czy studenci chcą się uczyć od bibliotekarzy? O wdrażaniu edukacji permanentnej i idei społeczeństwa wiedzy przez biblioteki uczelniane. W: W. Juszczyk (red.), *Biblioteki akademickie: w środowisku naukowym, we wspólnocie uniwersyteckiej, we wspólnocie lokalnej* (s. 85–99). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Pietrzyk-Leonowicz, S. (2017). Miejsce biblioteki w strukturze uczelni. W: A. Łupszak, J. Leśniewski (red.), *V Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy* (s. 19–34). Wrocław: Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej.
- Theus, M. (2015). Biblioteka w sieci usług: o nowatorskich usługach Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. W: R. Aleksandrowicz, H. Rusińska-Giertych (red.), *Książka i biblioteka w procesie komunikacji społecznej* (s. 427-437). Poznań: Oficyna Wydawnicza Atut.

Maria Kalczyńska, Anna Jańczyk

***The cooperation of the university library with the academic environment
on the example of the Opole University of Technology***

Abstract

The paper presents the areas of cooperation of the Main Library of Opole University of Technology with authorities, research workers and students of the university at the interface between didactic, scientific and service activities. The main tasks of the library focus on gathering, developing, sharing, scientific information as well as promotion and activities in the area called "third place".

Keywords: academic environment, library, cooperation, Opole University of Technology

Maria Kalczyńska, Anna Jańczyk

***Płaszczyzny współpracy Biblioteki Politechniki Opolskiej ze środowiskiem
akademickim uczelni***

Streszczenie

W bibliotekach akademickich w ramach działalności statutowej podejmowanych jest wiele przedsięwzięć wspierających naukę i dydaktykę. Biblioteki organizują warsztat pracy naukowców, dokumentują dorobek naukowy oraz dokonują oceny parametrycznej jednostek naukowych. Prowadzą zajęcia dla studentów z zakresu wiedzy o zasobach i usługach biblioteki oraz organizują szkolenia m.in. z zakresu parametryzacji, *open access* i prawa autorskiego dla kadry naukowej. Biblioteki podejmują również inicjatywy mające zaspokajać potrzeby kulturalne. W artykule zaprezentowano działania Biblioteki Politechniki Opolskiej realizowane na rzecz i we współpracy z władzami i społecznością akademicką uczelni.

Słowa kluczowe: środowisko akademickie, współpraca, biblioteka, Politechnika Opolska